

PRVE PRESUDE U ODSUSTVU ZA RATNE ZLOČINE

BILTEN | MAJ 2026

PRVE PRESUDE U ODSUSTVU ZA RATNE ZLOČINE

BILTEN | MAJ 2026

Suđenja u odsustvu za ratne zločine na Kosovu postala su moguća nakon niza zakonskih promena načinjenih u Zakoniku o krivičnom postupku Republike Kosovo. Ove izmene imaju za cilj da omoguće krivično gonjenje lica osumnjičenih za ratne zločine čak i u slučajevima kada se ona ne nalaze na teritoriji Kosova.

Pravni osnov za ova suđenja je prvobitno donet jula 2019. godine, usvajanjem Zakona br. 06/L- 091 o izmeni i dopuni Zakonika o krivičnom postupku, kojim je po prvi put omogućeno suđenje u odsustvu za krivična dela protiv međunarodnog humanitarnog prava i međunarodnog krivičnog prava učinjena u periodu od januara 1990. do juna 1999. godine.

Nakon toga, 2021. i 2022. godine, zakonske odredbe su dopunjene i dodatno precizirane kroz nove izmene i stupanjem na snagu novog Zakonika o krivičnom postupku, koji jasno uređuje uslove za vođenje suđenja u odsustvu.

USLOVI ZA VOĐENJE SUĐENJA U ODSUSTVU

U skladu sa članom 303. Zakonika o krivičnom postupku, suđenje u odsustvu za ratne zločine može početi samo ako sud nađe da su uloženi opravdani napori da se okrivljeni obavesti i da se obezbedi njegovo prisustvo u postupku.

Isto uključuje: uručivanje sudskog poziva; izdavanje naloga za hapšenje od strane suda; proveru adrese okrivljenog; raspisivanje poternice; i sprovođenje informativnih kampanja za predaju okrivljenog.

Takođe, sudski poziv i optužnica se objavljuju na internet stranici Državnog tužilaštva, na internet stranici nadležnog suda i u Službenom listu.

U ovim slučajevima, okrivljenog zastupa branilac postavljen po službenoj dužnosti duž celog trajanja krivičnog postupka, a isti ostvaruje pravo na automatsko i bezuslovno ponovno suđenje u slučaju da se kasnije pojavi pred pravosudnim organima.

Prva optužnica u odsustvu za ratne zločine na Kosovu podignuta je 2. maja 2023. godine. Od tog vremena, tužilaštvo je intenziviralo korišćenje ovog mehanizma za krivično gonjenje slučajeva ratnih zločina.

Do kraja 2025. godine podignuto je ukupno 24 optužnice u odsustvu protiv 120 pripadnika srpskih snaga. Samo tokom 2025. godine podignuto je 10 optužnica protiv 55 lica.

PRVE PRESUDE U ODSUSTVU

Prva presuda u odsustvu doneta je 26. decembra 2024. godine protiv Čedomira Aksića, koji je osuđen na 15 godina zatvora za ratne zločine počinjene protiv civilnog stanovništva. Međutim, 10. novembra 2025. godine, Apelacioni sud je poništio ovu presudu i vratio predmet na ponovno suđenje s obzirom da nije ispunjeno nekoliko procesnih uslova za početak suđenja u odsustvu, uključujući odsustvo potpune informativne kampanje.

Tokom 2025. godine proglašene su još dve presude u odsustvu od strane prvostepenog suda protiv Slaviše Filića, koji je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina i protiv Ivica Rajkovića i Dragana Denića, koji su, svaki pojedinačno, osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od po 15 godina, za ratne zločine protiv civilnog stanovništva.

1. TUŽILAC PROTIV ČEDOMIRA AKSIĆA

Apelacioni sud je 10. novembra 2025. godine poništio presudu Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë kojom je okrivljeni Čedomir Aksić osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva i vratio predmet na ponovno suđenje na prvom stepenu.

TOK POSTUPKA

Dana 2. maja 2023. godine, Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je podiglo optužnicu u odsustvu protiv Čedomira Aksića za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Okrivljeni Aksić se tereti da je u periodu januar - maj 1999. godine, tokom oružanog sukoba na Kosovu, u saizvršilaštvu sa drugim licima u policijskim, paravojnim i vojnim uniformama naneo veliku patnju ili narušio telesni integritet ili zdravlje i zastrašivao albansko civilno stanovništvo, i to:

- Početkom aprila meseca, na punktu „Kesten brdo“, koji se nalazio između Štimlja/Shtime i sela Malopoljce,/Mollopolc, Račak/Reçak i Petrovo/Petrovë, okrivljeni je učestvovao u proterivanju, ubijanju i spaljivanju kuća Ruzhdije Jasharija, Sadrije Jasharija, Rexhepa Jasharija i Hamdije Jasharija u ulici „Sylejman Vokshi“ u Štimlju/Shtime.

- U vremenskom periodu, konkretno 13. i 14. maja 1999. godine, u mestu zvanom „Lugu i Neshës“, u selu Petrovo/Petrovë u Štimlju/Shtime, okrivljeni je, u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga, naneo veliku patnju ili narušio telesni integritet ili zdravlje, zastrašivao nezaštićeno civilno stanovništvo, počinio ubistva, naredio raseljavanje civilnog stanovništva, time što je, dok je pokojni Halil Hysenaj zajedno sa porodicom boravio u šumi, okrivljeni uperio oružje u pravcu pokojnog Halila Hysenaja, koji je kasnije nađen bez znakova života.

- Dana 15. januara 1999. godine u selu Račak/Reçak opštine Štimlje/Shtime, okrivljeni je, u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga, naneo veliku patnju ili narušio telesni integritet ili zdravlje, vršio zastrašivanje nezaštićenog civilnog stanovništva, počinio ubistva, naredio raseljavanje civilnog stanovništva, tako što je učestvovao u ubistvu Hajriza Brahimija, Hakije Muratija, Sabrije Muratija, Arifa Muratija, Ahmeta Mustafe, Sadika Mujote, Hanumshahe Mujote, Skendera Halilija i Mehmeta Mustafe.

Tužilaštvo je predložilo da se pri Specijalnom odeljenju Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë održi suđenje u odsustvu, protiv okrivljenog Čedomira Aksića i da se tokom glavnog pretresa sasluša dvanaest (12) osoba u svojstvu svedoka.

PRESUDA OSNOVNOG SUDA U PRIŠTINI/PRIŠTINĚ

Sudsko veće Specijalnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë, je u predmetu Tužilac protiv Čedomira Aksića, dana 26. decembra 2024. proglasilo presudu kojom je okrivljenog Aksića oglasilo krivim i osudilo ga na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Sudsko veće je našlo da je okrivljeni Čedomir Aksić, u periodu od januara do maja 1999. godine, u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga, naneo veliku patnju i narušio telesni integritet ili zdravlje, zastrašivao nezaštićeno civilno stanovništvo, počinio ubistva, naredio raseljavanje civilnog stanovništva iz razloga vezanih za konflikt i usmeravao rat protiv civilnog stanovništva ili protiv pojedinačnih civila koji nisu direktno učestvovali u sukobu, time što je tokom oružanog sukoba nemeđunarodnog karaktera između OVK i vojnih snaga SRJ i policijskih snaga Srbije, sa umišljajem prekršio pravila međunarodnog prava protiv civila, time što je:

- Početkom aprila 1999. godine, okrivljeni Čedomir Aksić, u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima srpskih snaga, prvobitno naredio proterivanje stanovnika iz područja u blizini Štimlja/Shtime. Nakon prisilnog proterivanja civilnog stanovništva, učestvovao je u postavljanju eksploziva za spaljivanje kuća Ruzhdija Jasharija, Sadrije Jasharija, Rexhepa Jasharija i Hamdije Jasharija u ulici „Sylejman Vokshi” u Štimlju/Shtime, nanevši im tim putem veliku materijalnu i moralnu štetu, u vrednosti od oko 300,000 evra.

- Dana 13-14. maja 1999. godine, u selu Petrovo/Petrovë kod Štimlja/Shtime, Čedomir Aksić je, zajedno sa drugim pripadnicima srpskih snaga, priveo i poveo sa sobom Halila Hysenaja, koji je otišao da vidi da li su snage koje su se približavale zapravo bili OVK ili pripadnici srpskih snaga. Sutradan je Halil Hysenaj nađen mrtav u jednoj plitkoj jami u selu, čime je njegovoj porodici pričinjena velika duševna bol i materijalna i moralna šteta.

- Dana 15. januara 1999. godine, u selu Račak/Reçak kod Štimlja/Shtime, Čedomir Aksić je, u saizvršilaštvu sa drugim srpskim snagama, učestvovao u oružanim napadima na albanske civile koji su bežali iz svojih domova. Tokom ovih napada, on i njegova grupa ubili su Hajriza Brahimija, Hakiju Muratija, Sabriju Muratija, Arifa Muratija, Ahmeta Mustafu, Sadika Mujotu, Hanumshahe Mujotu, Skendera Halilija i Mehmeta Mustafu. Posledično, njihove porodice su pretrpele veliku duševnu bol i materijalnu i moralnu štetu.

REŠENJE APELACIONOG SUDA (VRAĆANJE PREDMETA NA PONOVO SUĐENJE)

Apelacioni sud je 10. novembra 2025. poništio presudu Osnovnog suda u Prištini/ Prishtinë kojom je okrivljeni Čedomir Aksić osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Prvostepena presuda je poništena pošto je žalbeno veće našlo da je suđenje u odsustvu - glavni pretres održan a da nisu bili ispunjeni zakonski uslovi, odnosno nisu preduzeti opravdani napori da se okrivljeni obavesti o održavanju glavnog pretresa i da se obezbedi njegovo prisustvo. Takođe, prema navodima žalbenog veća, prvostepeni sud je potpuno zaobišao zahtev o sprovođenju potpune informativne kampanje, kao jedan od kumulativnih uslova propisanih članom 303. ZKPRK-a.

2. TUŽILAC PROTIV IVICE RAJKOVIĆA I DRAGANA DENIĆA

Osnovni sud u Prištini/Prishtinë je dana 27. avgusta 2025. proglasio presudu u predmetu Tužilac protiv Ivica Rajkovića i Dragana Denića, kojom su okrivljeni osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od po 15 godina, za krivično delo seksualno silovanje kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

TOK POSTUPKA

Dana 14. septembra 2023. godine, Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je podiglo optužnicu u odsustvu protiv Ivica Rajkovića i Dragana Denića za krivično delo seksualno silovanje kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Okrivljeni Rajković i Denić se terete da su, kao pripadnici snaga Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Srbije, tokom rata na Kosovu, maja 1999. godine, u poslepodnevnim časovima u Prištini/Prishtinë, uniformisani i naoružani, zajedno sa drugim, za sada neidentifikovanim licima, tukli, pljačkali i maltretirali stanovnike jednog naselja u Prištini/Prishtinë. Okrivljeni su takođe osumnjičeni da su ušli u kuću žrtve D.1., koju su, upotrebom sile, silovali zajedno sa drugim licima.

Tužilaštvo je predložilo da se u Specijalnom odeljenju Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë održi suđenje u odsustvu, protiv okrivljenih Rajkovića i Denića i da se tokom glavnog pretresa u svojstvu svedoka, sasluša oštećena D.1. i devet (9) drugih svedoka.

PRESUDA OSNOVNOG SUDA U PRIŠTINI/PRIŠTINĚ

Sudsko veće Specijalnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë, je u predmetu Tužilac protiv Ivica Rajkovića i Dragana Denića, dana 27. avgusta 2025. proglasilo presudu kojom je okrivljene oglasilo krivim i osudilo ih je na kaznu zatvora u trajanju od po 15 godina, za krivično delo seksualno silovanje kao ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Sudsko veće je našlo da su okrivljeni, kao pripadnici policijskih snaga Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, tokom rata na Kosovu i u saizvršilaštvu sa drugim licima, počinili delo seksualnog silovanja nad jednom ženom albanske nacionalnosti. Konkretno, tokom maja 1999. godine, u jednom naselju u opštini Priština/Prishtinë, okrivljeni Rajković i Denić, su uniformisani i naoružani, zajedno sa drugim, za sada još uvek neidentifikovanim licima, ušli u kuću žrtve D.1. i silovali je, nanevši joj tešku fizičku i psihičku traumu.

Ovaj predmet još uvek nije pravosnažno presuđen, s obzirom da se nalazi u fazi preispitivanja pri Apelacionom sudu, nakon izjavljivanja pravnog leka na prvostepenu presudu.

3. TUŽILAC PROTIV SLAVIŠE FILIĆA

Sudsko veće Specijalnog odeljenja Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë je 17. jula 2025. godine proglasilo presudu kojom je okrivljeni Slaviša Filić oглаšen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina za izvršenje krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

TOK POSTUPKA

Dana 15. septembra 2023. godine, Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (STRK) je podiglo optužnicu u odsustvu protiv Slaviše Filića za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Okrivljeni Slaviša Filić se tereti da je, u svojstvu pripadnika službe državne bezbednosti Srbije, sa još dva službenika ove službe, koji su još uvek nepoznati organima gonjenja, 10. aprila 1998. godine, na putu Glogovac/Drenas – Priština/Prishtinë, kod raskrsnice kod Slatine/Sllatinë, zaustavio vozilo u kome su se nalazili lekar Hafir Shala i još dva lica. Nakon legitimisanja od strane srpske policije i pripadnika državne bezbednosti, okrivljeni i dva pripadnika službe državne bezbednosti su silom priveli lekara Hafira Shalu i odveli ga u zgradu službe državne bezbednosti u Prištini/Prishtinë. On je tu pretučen i mučen, i od tog dana više ništa nije poznato o njegovoj sudbini.

Tužilaštvo je predložilo da se u Specijalnom odeljenju Osnovnog suda u Prištini/Prishtinë održi suđenje u odsustvu protiv okrivljenog Slaviše Filića i da se tokom glavnog pretresa u svojstvu svedoka, sasluša šesnaest (16) lica.

PRESUDA OSNOVNOG SUDA U PRIŠTINI/PRIŠTINĚ

Sudsko veće je našlo da su 10. aprila 1998. godine, u saizvršilaštvu sa još dva nepoznata pripadnika, u svojstvu službenih lica i kao pripadnici službe Državne bezbednosti Srbije, u blizini aerodroma u Prištini/Prishtinë, na putu Glogovac/Drenas – Priština/Prishtinë, na raskrsnici kod Slatine/Sllatinë, zaustavili automobil u kome se nalazio oštećeni Hafir Shala, po zanimanju lekar, sa još dva lica. Nakon što ih je policija legitimisala, žrtvu Hafira Shalu odvođe okrivljeni Slaviša Filić i još dva nepoznata lica, sva trojica obučeni u civilnu odeću. Ubacili su ga u automobil kojim je upravljao okrivljeni i odvezli su ga u zgradu Državne bezbednosti u Prištini/Prishtinë, gde je prvobitno bio tučen i mučen, i od tog dana se ništa ne zna o njegovoj sudbini.

Ovaj predmet još uvek nije pravosnažno presuđen, s obzirom da se nalazi u fazi razmatranja pri Apelacionom sudu, nakon izjavljivanja pravnog leka na prvostepenu presudu.

NALAZI FHPK-A:

-Odluka Apelacionog suda u predmetu Tužilac protiv Čedomira Aksića naglašava potrebu za strogim poštovanjem međunarodnih standarda ljudskih prava, posebno kada je reč o suđenjima u odsustvu. Ova odluka može usmeriti nižestepene sudove da obezbede redovne postupke i delotvornu zaštitu prava okrivljenih.

-S obzirom na to da je u poslednje tri godine podignuta optužnica u odsustvu protiv 120 lica, ovaj vid suđenja ne bi trebalo da preraste u dominantnu praksu. Da bi se garantovala potpunija pravda i prisustvo okrivljenih, potrebna je veća saradnja između Kosova i Srbije kroz konkretne sporazume, uz aktivnu ulogu međunarodne zajednice u podsticanju iste.

-Generalno, u predmetima ratnih zločina, sudovi bi trebalo da izbegavaju generalizaciju krivičnih postupaka na nivou grupe i da obezbede da se svakom okrivljenom sudi samo za njegova konkretna dela. Svaka krivica mora počivati na ubedljivim dokazima, mimo opravdane sumnje, poštujući načelo individualne krivične odgovornosti.

Projekat "Suočavanje sa nasleđem sukoba" finansira Ministarstvo za spoljne poslove i međunarodni razvoj Ujedinjenog Kraljstva preko Britanske ambasade u Prištini.

Sadržaj ove publikacije je u isključivoj odgovornosti Fond za humanitarno pravo Kosovo i ne odražava nužno poglede Ministarstvo za spoljne poslove i međunarodni razvoj Ujedinjenog Kraljstva.

British Embassy
Pristina

Fondi për të Drejtën Humanitare Kosovë
Fond za humanitarno pravo Kosovo
Humanitarian Law Center Kosovo